

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Rola autentycznych dokumentów handlowych w procesie nauczania specjalistycznego języka francuskiego jako obcego

Author: Grzegorz Markowski

Citation style: Markowski Grzegorz. (2005). Rola autentycznych dokumentów handlowych w procesie nauczania specjalistycznego języka francuskiego jako obcego. "Neofilolog" (Nr 26, (2005) s. 91-94).

Uznanie autorstwa - Bez utworów zależnych Polska - Ta licencja zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu zarówno w celach komercyjnych i niekomercyjnych, pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

ROLA AUTENTYCZNYCH DOKUMENTÓW HANDLOWYCH W PROCESIE NAUCZANIA SPECJALISTYCZNEGO JĘZYKA FRANCUSKIEGO JAKO OBCEGO

Celem niniejszego artykułu jest przybliżenie czytelnikom pojęcia tekstów autentycznych oraz zaprezentowanie korzyści jakie można osiągnąć poprzez stosowanie handlowej dokumentacji autentycznej w nauczaniu języka francuskiego w zakresie biznesu.

Potrzeby językowo-komunikacyjne w Polsce w ostatnich latach zmieniły się. Obecnie bardzo ważną rolę odgrywają języki obce. Obserwujemy w naszym kraju wzmożone zainteresowanie językiem francuskim specjalistycznym, szczególnie handlowym, ze względu głównie na fakt znacznych inwestycji jakie w ostatnich latach poczyniły przedsiębiorstwa i firmy francuskie na terenie Polski.

Sukces zawodowy jest często związany ze znajomością co najmniej jednego języka obcego specjalistycznego, w naszym przypadku handlowego języka francuskiego. Coraz więcej osób wykorzystuje jego znajomość w pracy zawodowej, tak więc głównym celem nauczania jest wypracowanie sprawności komunikacyjnych u osób uczących się. Należy więc stworzyć w procesie nauczania języka francuskiego specjalistycznego optymalne warunki komunikacji międzyludzkiej, zakładającej rozwój interkulturowej kompetencji komunikacyjnej.

Formułowanie celów pedagogicznych wypływa bezpośrednio z analizy potrzeb językowych uczących się. Osoby, które decydują się na naukę specjalistycznego języka obcego pragną po zakończeniu nauki przede wszystkim poprawnie i swobodnie porozumiewać się w danym języku zarówno w mowie jak i w piśmie. Biorąc pod uwagę wcześniej wspomniane zainteresowanie Polaków nauką handlowego języka francuskiego, uczący się chcą przede wszystkim opanować terminologię biznesową oraz kontekst leksykalny, w którym ona funkcjonuje, oczywiście przy założeniu, że osoby te opanowały język francuski ogólny na poziomie przynajmniej średnio-zaawansowanym. Obecnie, pracując ze studentami, nauczyciele języka obcego tak ogólnego jak i specjalistycznego posługują się na zajęciach coraz częściej różnymi dokumentami autentycznymi, po to głównie aby przedstawiać uczącym się dokumentację, którą mogą spotkać w przyszłości w swojej pracy zawodowej.

Możemy wyszczególnić trzy rodzaje pomocy dydaktycznych, do których zaliczamy również wszelkiego rodzaju teksty. Są nimi: spreparowane pomoce dydaktyczne, autentyczne pomoce dydaktyczne i pół-autentyczne pomoce dydaktyczne.

Pierwsze z nich są to materiały dydaktyczne specjalnie opracowane w celu wykorzystania w procesie nauczania danego języka obcego. Autentyczne pomoce dydaktyczne to wszelkiego rodzaju rzeczywiste, oryginalne materiały istniejące w życiu codziennym społeczności, której języka nauczamy. Pomoce pół-autentyczne stanowią kategorię pośrednią. Są to pomoce autentyczne, które zostały zmodyfikowane w celu wykorzystania na zajęciach oraz dostosowane do poziomu osób uczących się.

Obecnie, dokumenty spreparowane stanowią przedmiot żywej krytyki, ponieważ zawarta w nich terminologia jest zbyt uboga, często także sztucznie wykorzystana w proponowanych kontekstach, co z pewnością nie pozwala przedstawiać nauczanego języka w jego realiach komunikacyjnych.

Aby przygotować osoby studiujące francuski język specjalistyczny-handlowy do skutecznej, poprawnej i rzeczywistej komunikacji językowej najlepiej pracować w czasie zajęć z autentycznymi dokumentami handlowymi. Są to teksty skierowane najczęściej do rodzimego odbiorcy, a więc do firm, bądź ich pracowników, zredagowane w celu przekazania pewnej informacji lub udzielenia odpowiedzi na otrzymaną informację z dziedziny handlowej. Są one przykładem rzeczywistej komunikacji specjalistycznej, pozwalają nabywać umiejętności poprawnego posługiwania się językiem francuskim zarówno w sytuacjach życia zawodowego jak i życia codziennego.

Proponujemy więc korzystanie na zajęciach z autentycznych dokumentów tak często jak tylko możliwe. W przypadku nauczania francuskiego języka handlowego z korzystania z m.in. oryginalnych tekstów (ogłoszeń, kontraktów, listów handlowych, certyfikatów, itp.). Bez wątpienia umożliwi to uczącym się poznawanie realiów biznesowych obowiązujących we Francji, poznawanie nowego słownictwa specjalistycznego jak również przypomnienie wcześniej poznanej terminologii specjalistycznej uwzględnionej w poprawnym kontekście sytuacyjnym i leksykalnym. Do proponowanych autentycznych pomocy dydaktycznych należy oczywiście opracować konkretne ćwiczenia do zrealizowania. Muszą one uwzględniać głównie potrzeby językowe osób uczących się. Nauczyciel ma możliwość wprowadzenia autentycznych dokumentów handlowych na każdym poziomie nauczania języka obcego handlowego, ale pod warunkiem, że proponowane ćwiczenia zostaną przystosowane do poziomu językowego uczniów. Opracowując zadania dla konkretnej grupy uczniów należy wziąć pod uwagę kilka istotnych czynników, a mianowicie:

- poziom opanowania języka,
- wiek,
- płeć,
- poziom inteligencji uczniów,
- znajomość tematyki, której proponowany tekst dotyczy,
- zdolności receptywne,
- ilość nowego słownictwa w tekście,
- ilość informacji zawartych w tekście,
- organizacja tekstu,
- długość tekstu.

Współzależność między trudnością i długością tekstu jest dość ważna, ponieważ długość może stanowić trudność samą w sobie, poza tym może już na samym początku zniechęcić uczniów do zainteresowania się treścią w nim zawartą.

Zajęcia z handlowymi dokumentami autentycznymi należy zacząć od dokumentów bardzo łatwych i krótkich np. ogłoszenia prasowe, krótkie listy handlowe. Następnie można przechodzić stopniowo do dokumentów coraz dłuższych i trudniejszych np. do faktur, listów przewozowych, kontraktów, umów. W trakcie zajęć nauczyciel powinien sygnalizować studentom istnienie "*dwóch zbiorów lingwistycznych*": zbioru języka codziennego i zbioru języka specjalistycznego.

Wskazane jest, aby proponowane dokumenty były związane tematycznie z tekstami podręcznika, z których naucza się języka, dlatego też nauczyciel wybierający konkretny dokument autentyczny czy też serię dokumentów autentycznych musi uwzględniać typ progresji materiałów w podręczniku. W pracy z dokumentami nagranyymi, należy także wziąć pod uwagę szybkość wypowiedzi.

Zaproponowane teksty muszą być interesujące, a więc motywujące do pracy. Ważne jest również aby tworzyły one pewną całość, były ze sobą powiązane. Nie powinny również zawierać zbyt dużo nowej leksyki.

Jesteśmy zdania, że nauczanie języka francuskiego handlowego powinno koncentrować się na pracy nad leksyką specjalistyczną, doskonaleniu umiejętności rozumienia tekstów z

zakresu korespondencji handlowej i służbowej, zapoznaniu uczących się z elementami realioznawczymi i kulturowymi, które pozwoliłyby lepiej zrozumieć język specjalistyczny zawarty w dokumentacji francuskiej korespondencji handlowej. Mogą one być punktem wyjścia zarówno do doskonalenia umiejętności pisania jak również mówienia z wykorzystaniem leksyki specjalistycznej, użytej w odpowiednich kontekstach lingwistycznych.

W dydaktyce nauczania języka francuskiego specjalistycznego znaczącą rolę odgrywa wiedza dotycząca ukształtowania sytuacji komunikacyjnych. Chodzi o taki kontekst sytuacyjny, którego elementem konstrukcyjnym byłaby wiedza z zakresu życia codziennego (Adamczyk 2001:7-14).

Należy podkreślić, że trudnością w odbiorze i przyswajaniu leksyki są przeważnie terminy typowo specjalistyczne, głównie rzeczowniki i czasowniki, jak również terminologia występująca w języku ogólnym, która nabiera innego znaczenia w nowym dla studenta kontekście specjalistycznym. Tak więc rozumienie treści proponowanego dokumentu autentycznego jest wynikiem odpowiedniej recepcji, która pozwala w sposób właściwy zinterpretować znaczenie zastosowanego w nim słownictwa.

Nauczyciel pracujący z handlowymi tekstami autentycznymi może zaproponować uczącym się zadania, które możemy podzielić na trzy rodzaje:

- *zadania pretekstowe*: np. utworzyć kilka zdań z wyrazami występującymi w proponowanym dokumencie, ułożyć treść dokumentu według rozsypanych jego fragmentów, według listy kluczowych słów zaproponować treść dokumentu,
- *zadania właściwej pracy z tekstem*: np. wskazać najistotniejsze dla odbiorcy fragmenty tekstu, podkreślić w tekście kluczowe słownictwo, wskazać słownictwo specjalistyczne należące do konkretnej dziedziny, na przykład handlu, zastąpić wskazaną leksykę synonimami lub antonimami, wskazać w proponowanym tekście leksykę typowo specjalistyczną oraz należące do języka ogólnego i języka specjalistycznego, ułożyć zdania - w przypadku terminologii należącej do obu języków studenci proponują z każdym z kilku zdań, w których uwzględniają znane im konteksty leksykalne, w których dane słowo funkcjonuje, wskazać najistotniejsze informacje w poszczególnych fragmentach tekstu, posegregować zdania każdego paragrafu tekstu według ich znaczenia, wskazać zdania nieistotne w tekście,
- *zadania posttekstowe*: np. po kilkakrotnym przeczytaniu listu, studenci próbują odtworzyć jego treść, opracować streszczenie dokumentu na ok. 100 słów, napisać odpowiedź na otrzymany list, zaproponować kolejne etapy komunikacji między odbiorcą a nadawcą tekstu.

Podane przykłady ćwiczeń mają szczególnie pomóc studentom w zakodowaniu w pamięci długotrwałej, ewentualnie w przypomnieniu terminologii występującej w danym tekście oraz w uzmysłowieniu kontekstu, w którym ona funkcjonuje. Oryginalność proponowanych dokumentów sprawia, że uczniowie poznają realia komunikacji w dziedzinie handlowej.

Zadania z tekstami można także podzielić na cztery kategorie (Le Ninan 2001):

- *ćwiczenia na zrozumienie treści proponowanych tekstów*: stanowią one fazę wstępną pracy z proponowanym tekstem, poprzedzają inne ćwiczenia,
- *ćwiczenia analityczne*: uczący się mają za zadanie przeanalizowanie terminologii w danym tekście; pozwalają one m.in. zaobserwować i zapamiętać pewną partię leksyki funkcjonującej w konkretnym kontekście;
- *ćwiczenia praktyczne*: uczniowie mają możliwość zastosowania w praktyce treści poznanych w w/w ćwiczeniach; ułatwiają one zapamiętywanie terminologii i kontekstu;

- *ćwiczenia produkcji*: uczniowie wykorzystując nabyte do tej pory umiejętności i starają się je uwzględnić w proponowanych do zrealizowania zadaniach

Nauczyciel może korzystać z wszystkich wskazanych typów ćwiczeń w trakcie zajęć specjalistycznego języka francuskiego. Mają one pomóc uczącym się w nabywaniu właściwej recepcji terminologii specjalistycznej znajdującej się w proponowanych przez nauczyciela tekstach.

BIBLIOGRAFIA

1. Adamczyk, S. 2001. *Możliwości zastosowania tekstów autentycznych w nowoczesnym interkulturowym nauczaniu języków obcych. Prace Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie*. WSP: Częstochowa.
2. Le Ninan, C. 2001. *Elaborer un cirriculum avec application au FOS*. Besançon, Cours sur le curriculum au Centre de Linguistique Appliqué de Besançon